

در بزرگداشت

خشایار دیهیمی

دoustی دارم که معتقد است کشور ما از بسیاری جنبه‌ها در حوزه علوم انسانی در مرحله "پیش درآمد" قرار دارد! این نظر اگرچه خالی از اغراق نیست اما بیانگر بخشی از واقعیت تلغی جاری در زمینه علوم انسانی در ایران است. مثلاً معلوم نیست اگر یک دانشجوی ادبیات یا یک علاقه‌مند معمولی ادبیات که زبان هم نمی‌داند بخواهد اطلاعاتی بدست بیاورد درباره جان آپدایک یا جویس کرول اوتس - که هر دو از برجسته‌ترین نویسنده‌گان ادبیات معاصر آمریکا هستند و بیش از سی سال است در عرصه نویسنده‌گی فعال‌اند - به کدام متن فارسی می‌تواند رجوع کند. پاسخ نامید کننده‌ای که این دانشجو یا علاقه‌مند ادبیات با آن رو برو خواهد شد احتمالاً اینست که چنین متنی به فارسی وجود ندارد. پیش از انتشار مجموعه‌هایی چون "سل قلم" و "نویسنده‌گان امروز فرانسه" چنین نقیصه‌ای در مورد بزرگانی چون فروید، نیچه، پوشکین، هنری جیمز، روب‌گری یه و ... نیز وجود داشت. ما متون پایه‌ای را در بسیاری از زمینه‌های علوم انسانی ترجمه نکرده بودیم و این کمبودی بود که با ترجمه مجموعه‌هایی از آن دست که خشایار دیهیمی به فراهم آوردن آنها همت گمارده تا حدی برطرف شده است. دیهیمی با پیگیری مثال زدنی خود از مجموعه "سل قلم" ۱۲۸ عنوان (طبی چهار سال) و از مجموعه نویسنده‌گان امروز فرانسه عنوانی بسیاری منتشر کرده، مجموعه "نویسنده‌گان روس" را به سرانجام رسانده و ویرایش بخش مهمی از مجموعه "تاریخ تمدن" را بر عهده داشته و مجموعه "نام آوران فرهنگ" را نیز همین اواخر آغاز کرد که پس از چاپ ده عنوان به دلایلی که جای گفتش این جا نیست، چاپ این مجموعه متوقف شد و به سرانجام نرسید. با چنین کارنامه‌ای بی‌راه نیست اگر دیهیمی را "مرد مجموعه‌ها" بنامیم. این پرونده که نخستین پرونده‌ای است که به یک مترجم اختصاص داده‌ایم تلاشی است تا همه ما با یکی از زحمت‌کشان عرصه فرهنگ که به حق خود را "خادم کتاب" می‌خواند بیشتر آشنا شویم. از رضا رضایی که بدون همراهی و همدلی او این پرونده فراهم نمی‌آمد، سپاسگزارم.

علیرضا اکبری

مرد مجموعه‌ها

